

ΑΓΧΩΔΕΙΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

ΦΟΒΟΣ

- Είναι η συναισθηματική αντίδραση σε κάποιον πραγματικό ή αναμενόμενο κίνδυνο
- Αποτελεί πρόσφορη αντίδραση σε ένα γνωστό κίνδυνο, χρήσιμη αντίδραση προσαρμογής (για την προστασία και αυτοσυντήρηση)
- Φυσική αντίδραση σε κάθε κατάσταση που απαιτεί αλλαγή, την οποία το άτομο δεν είναι έτοιμο να αφομοιώσει και να προσαρμοστεί σε αυτή
- Οι μορφές έκφρασης του φόβου είναι διαφορετικές ανάλογα της ηλικίας

ΑΓΧΟΣ

- Είναι η αναμονή μιας μελλοντικής απειλής, η αντίδραση σε μια απειλή που είναι άγνωστη, ασαφής ή συγκρουσιακή
- Επηρεάζει τη γνωστική ικανότητα, παραμορφώνει την αντίληψη
- Είναι λειτουργικό συναίσθημα – θέτει τον οργανισμό σε κατάσταση ετοιμότητας
- Αποτελεί φυσιολογικό στοιχείο της αναπτυξιακής πορείας που οδηγεί από την εξάρτηση στην αυτονομία

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ή ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΓΧΟΥΣ;

- Όταν όμως είναι υπερβολικό σε ένταση, δυσανάλογο σε σχέση με το ερέθισμα που το προκαλεί και επίμονο στο χρόνο, τότε ενδέχεται να αποτελεί ένδειξη κάποιας αγχώδους διαταραχής
- Στην περίπτωση αυτή το άγχος χάνει τη λειτουργικότητα του και μετατρέπεται σε στοιχείο που παρεμποδίζει την ομαλή προσαρμογή του ατόμου διότι αντί να προετοιμάζει τον οργανισμό για αντιμετώπιση της δύσκολης κατάστασης, αντίθετα το προτρέπει στην αποφυγή της
- Η συνεχή αποφυγή των αγχογόνων καταστάσεων είναι η κορύφωση και η γενίκευση του άγχους ακόμα και όταν απουσιάζουν τα ερεθίσματα που το προκαλούν

Σημεία & συμπτώματα αγχωδών διαταραχών

Φυσικά σημεία

Τρόμος, αστάθεια

Πονοκέφαλος, πόνος στη πλάτη

Δύσπνοια, υπεραερισμός

κόπωση

Αντίδραση ξαφνιάσματος

εξάψεις

ταχυκαρδία

εφίδρωση

Κρύα χέρια

Διάρροια , συχνοουρία

ξηροστομία

Δυσκολία κατάποσης

Ψυχολογικά συμπτώματα

Αίσθημα φόβου

Δυσκολία συγκέντρωσης

Υπερεγρήγορση

Αυπνία

Ελαττωμένη libido

Κόμπος στο λαιμό

Στομαχικές διαταραχές

Κατηγορίες αγχωδών διαταραχών (DSM-V)

- Άγχος αποχωρισμού
- Επιλεκτική βωβότητα
- Ειδική φοβία
- Κοινωνική φοβία
- Διαταραχή πανικού
- Αγοραφοβία
- Γενικευμένη αγχώδης διαταραχή
- Συνδεόμενη με ουσίες αγχώδη διαταραχή
- Αγχώδης διαταραχή οφειλόμενη σε άλλη ιατρική κατάσταση
- Αγχώδης διαταραχή προσδιοριζόμενη ή μη προσδιοριζόμενη αλλιώς

Κατηγορίες διαταραχών που περιλαμβάνονταν παλαιότερα στις αγχώδεις διαταραχές και αποτέλεσαν νέα διαγνωστική κατηγορία στο DSM-V

ΙΔΕΟΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ

- **ΝΕΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ:**
«Ιδεοψυχαναγκαστικές και Συνδεόμενες Διαταραχές»

Περιλαμβάνει:

Ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή, τριχοτιλλομανία, δερματιλλομανία, σωματοδυσμορφική διαταραχή, θησαυρισμό και άλλες σχετιζόμενες διαταραχές.

ΜΕΤΑΤΡΑΥΜΑΤΙΚΗ & ΟΞΕΙΑ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΣΤΡΕΣ

- **ΝΕΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ:** «Διαταραχές Συνδεόμενες με Τραύμα και Στρεσογόνους Παράγοντες»
- **Περιλαμβάνει:** Διαταραχή αντιδραστικής προσκόλλησης, Διαταραχή κοινωνικής αφοσίωσης, Διαταραχή μετατραυματικού στρες, οξεία διαταραχή του στρες, Διαταραχή προσαρμογής, άλλες συνδεόμενες με Τραύμα και Στρεσογόνους Παράγοντες διαταραχές

ΑΓΧΩΔΕΙΣ

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Χαρακτηρίζονται από υπερβολικό φόβο, άγχος και συμπεριφορικές ενοχλήσεις

Άγχος αποχωρισμού-σχολική φοβία

Έντονο άγχος κατά τον αποχωρισμό ή τον επικείμενο αποχωρισμό από τους γονείς ή από το σπίτι, επίμονη ανυσυχία του παιδιού ότι θα χάσει πρόσωπα με τα οποία έχει αναπτύξει συναισθηματικό δεσμό ή ότι μπορεί να συμβεί κάτι κακό σ' αυτά τα πρόσωπα, η οποία παρεμποδίζει τη λειτουργικότητα του παιδιού, περιορίζει τις δραστηριότητες που απαιτούν απομάκρυνση από το σπίτι και από τους γονείς και δεν εξηγείται από τις συνθήκες στην οικογένεια

- Συμπτώματα άγχους κατά τον αποχωρισμό από τους γονείς
- Σωματικά συμπτώματα (κοιλιακό άλγος)
- Σχολική άρνηση
- Μη ρεαλιστικοί φόβοι ότι τα αγαπημένα πρόσωπα θα πάθουν κάτι κακό
- Άρνηση να κοιμηθεί μόνο του

Επιλεκτική βωβότητα

- Κατάσταση της παιδικής ηλικίας, στην οποία ένα παιδί, που μπορεί να μιλήσει και να κατανοήσει, αρνείται να μιλήσει σε κοινωνικές καταστάσεις (π.χ. σχολείο) τουλάχιστον για ένα μήνα

Ειδική φοβία

- Έντονος, διαρκής, υπερβολικός και παράλογος φόβος που προκαλείται από την παρουσία ή την αναμονή ειδικού αντικειμένου, δραστηριότητας, κατάστασης ή ατόμου, ο οποίος είναι δυσανάλογος σε σχέση με την κατάσταση, δεν εξηγείται λογικά, είναι ακούσιος και οδηγεί στην αποφυγή της φοβικής κατάστασης.
- Η έκθεση στο φοβικό αντικείμενο προκαλεί άμεση αντίδραση άγχους, που μπορεί να πάρει τη μορφή κρίσης πανικού.
- Το άτομο αναγνωρίζει ότι ο φόβος είναι υπερβολικός , αν και στα παιδιά αυτό δεν ισχύει πάντα.

Κοινωνική φοβία

- Άγχος σε κοινωνικές καταστάσεις (π.χ. ομιλία σε δημόσιους χώρους, φαγητό, συνομιλία με άτομα εξουσίας) εξαιτίας του φόβου ότι το άτομο μπορεί να κάνει κάτι ανάρμοστο ή να συμπεριφερθεί με ακατάλληλο τρόπο ή να αξιολογηθεί αρνητικά από τους άλλους
- Το άτομο αναγνωρίζει τις δυσκολίες στις κοινωνικές καταστάσεις & αποφεύγει τέτοιες καταστάσεις ή παρουσιάζει σωματικά συμπτώματα όταν έρχεται αντιμέτωπο με αυτές

Διαταραχή πανικού

- Επαναλαμβανόμενα, ακούσια επεισόδια σοβαρού άγχους και πανικού, τα οποία περιορίζουν σοβαρά την ανεξαρτησία του ατόμου
- Κρίση πανικού: έντονος φόβος επερχόμενου κινδύνου, που συνοδεύεται από σωματικά συμπτώματα όπως αύξηση καρδιακού ρυθμού, αναπνευστική δυσφορία, εφίδρωση, φόβος θανάτου, απώλεια ελέγχου, αποπραγματοποίηση ή αποπροσωποίηση και κορύφωση συμπτωμάτων σε 10 λεπτά. Μπορεί να εμφανιστεί σε πολλές διαταραχές

Αγοραφοβία

- Εκσεσημασμένος φόβος ή άγχος σε **τουλάχιστον 2** από τις ακόλουθες καταστάσεις: Χρήση ΜΜΜ, ανοιχτούς χώρους (π.χ. γέφυρες, εμπορικά κέντρα), κλειστούς χώρους (π.χ. θέατρο, κινηματογράφος), ουρές ή πλήθη, παραμονή χωρίς συνοδία εκτός σπιτιού.
- Φόβος ή αποφυγή των παραπάνω καταστάσεων λόγω των σκέψεων ότι η διαφυγή θα είναι δύσκολη ή ότι δεν θα υπάρχει διαθέσιμη βοήθεια σε περίπτωση κρίσης πανικού ή ότι το άτομο θα είναι αβοήθητο ή θα ντροπιαστεί

Γενικευμένη αγχώδη

- Πολλαπλές, υπερβολικές, μη ρεαλιστικές ανησυχίες για διαφορετικές καταστάσεις, όπως η απόδοση, η εμφάνιση ή το μέλλον, που διαταράσσουν την άνεση και τη λειτουργικότητα του ατόμου (π.χ. ανησυχία για πιθανές ατυχίες ή μελλοντικά γεγονότα, υπερβολική υπευθυνότητα, αδυναμία χαλάρωσης, νευρικότητα, ανάγκη για επιβεβαίωση)
- Συνοδά σωματικά συμπτώματα όπως: διαταραχές ύπνου, εφίδρωση ταχυκαρδία, ζάλη και δυσκολία συγκέντρωσης)

Επιδημιολογία κυριότερων διαταραχών άγχους

Διαταραχή	Επιπολασμός	Φύλο	Ηλικία έναρξης	Κληρονομικότητα
Άγχος αποχωρισμού	Ενήλικες: 0.9%-1.9% Παιδιά: 4% Έφηβοι: 1.6%	Γ>Α	Προσχολική & σχολική ηλικία, σπανιότερα εφηβεία ή ενήλικη ζωή	73% σε διδύμους
Επιλεκτική βωβότητα	0.03% - 1%	Γ>Α Γ=Α	Πρίν τα 5 έτη (4-8 ετη)	Άγνωστη, πιθανώς υποτύπος κοινωνικής φοβίας
Ειδική φοβία	Ενήλικες:6-10% Παιδιά:5% Έφηβοι:16%	Γ>Α (2:1)	7-11 έτη	Μεγαλύτερη συχνότητα ίδιας φοβίας σε συγγενείς α' βαθμού
Κοινωνική φοβία	0.5 -7%	Γ>Α	8-15έτη	2-6% πιο συχνή σε συγγενείς α' βαθμού
Διαταραχή πανικού	2-3%	Γ>Α (2:1)	20-24 έτη, σπανιότερα στην παιδική ηλικία ή μετά τα 45 έτη	Παιδιά γονιών που πάσχουν από άγχος, κατάθλιψη ή διπολική σε υψηλότερο κίνδυνο
Αγοραφοβία	1.7%	Γ>Α	17 έτη	61%
Γενικευμένη αγχώδης διαταραχή	Ενήλικες:0.4% -3.6% Έφηβοι 0.9%	Γ>Α	30 έτη	25% συχνότερη σε συγγενείς α' βαθμού, 80-90% στατιστική συμφωνία σε μονοζυγωτικούς διδύμους

ΙΔΕΟΨΥΧΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Χαρακτηρίζονται από επικεντρωμένες στο σώμα επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές, καθώς και από επαναλαμβανόμενες απόπειρες για μείωση ή τερματισμό αυτών των συμπεριφορών

Ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή

- Ψυχαναγκασμοί: επαναλαμβανόμενες, ανεπιθύμητες, επίμονες, εισβάλλουσες σκέψεις, ιδέες, εικόνες ή παρορμήσεις με περιεχόμενο όπως μόλυνση, θάνατος, συμμετρία ή ακρίβεια, θρησκευτικό ή σεξουαλικό περιεχόμενο, που προκαλούν σημαντική δυσφορία
- Καταναγκασμοί: επαναλαμβανόμενες φυσικές ή νοητικές πράξεις που εκτελούνται ως απάντηση στους ψυχαναγκασμούς ή σύμφωνα με συγκεκριμένους κανόνες που στοχεύουν σε συγκεκριμένο σκοπό (π.χ. πρόληψη δυσάρεστου γεγονότος ή μείωση δυσφορίας όπως πλύσιμο χεριών, έλεγχος, ευταξία). Δεν υπάρχει ρεαλιστική σχέση μεταξύ πράξης και γεγονότος.

ΤΡΙΧΟΤΙΛΛΟΜΑΝΙΑ

- Επαναλαμβανόμενο τράβηγμα των μαλλιών που καταλήγει σε σημαντική απώλεια μαλλιών & επαναλαμβανόμενες προσπάθειες μείωσης ή διακοπής της συνήθειας του τραβήγματος των μαλλιών, που προκαλεί κλινικά σημαντική καταπόνηση ή βλάβη στον κοινωνικό, στον επαγγελματικό ή σε άλλους σημαντικούς τομείς λειτουργικότητας

Δερματιλλομανία

- Η δερματιλλομανία είναι μια διαταραχή που χαρακτηρίζεται από την αχαλίνωτη επιθυμία του ατόμου να πειράζει (να τσιμπάει/ξύνει/σκαλίζει) επαναλαμβανόμενα το δέρμα του με αποτέλεσμα να δημιουργούνται βλάβες στο δέρμα (εκδορές, πληγές, μολύνσεις), καθώς και από την επανειλημμένη προσπάθεια του ατόμου να μειώσει ή να σταματήσει το πείραγμα του δέρματος.
- Το πείραγμα του δέρματος προκαλεί σημαντική δυσφορία ή έχει σοβαρή αρνητική επίπτωση στη κοινωνική, επαγγελματική ή άλλη σημαντική πτυχή της λειτουργικότητας

Θησαυρισμός

- χαρακτηρίζεται από την επιθυμία της απόκτησης όσο το δυνατόν περισσότερων αντικειμένων τα οποία δεν χρειάζονται στο άτομο, όπως επίσης και αδυναμία του ατόμου να τα πετάξει ή έστω να τα δώσει σε κάποιον άλλον.

Σωματοδυσμορφική διαταραχή

- Φανταστική πεποίθηση (όχι παραληρητικής διάστασης) κάποιου ελαττώματος συνολικά ή σε κάποιο μέρος του σώματος, το οποίο δεν είναι παρατηρήσιμο ή εκλαμβάνεται ως ασήμαντο από τους άλλους
- Στην πορεία της διαταραχής το άτομο προβαίνει σε επαναληπτικές συμπεριφορές (π.χ. κοιτάγεται στον καθρέφτη, καλωπίζεται υπερβολικά) ή επαναλαμβάνει εσωτερικές ενέργειες (π.χ. συγκρίνει διαρκώς την εμφάνισή του με τους άλλους) ως απάντηση στην ανησυχία του αναφορικά με την εξωτερική του εμφάνιση

Επιδημιολογία Ιδιοψυχαναγκαστικής και κυριότερων Συνδεδόμενων Διαταραχές

Διαταραχή	Επιπολασμός	Φύλο	Ηλικία έναρξης	Κληρονομικότητα
Ιδιοψυχαναγκαστική διαταραχή	1.1%-1.8%	Ενήλικες:Γ>Α Παιδιά:Α>Γ	19.5 έτη, σπανιότερα μετά τα 35, στο 25% ανδρών πριν τα 10 έτη	35% σε συγγενείς α' βαθμού, υψηλότερη στατιστική συμφωνία σε μονοζυγωτικούς απ' ότι σε διζυγωτικούς διδύμους
Τριχοτιλλομανία	1%-2%	Γ>Α (10:1)	Βρεφική & πρώιμη παιδική ηλικία/ εφηβεία	Πιο συχνή σε άτομα με Ιδιοψυχαναγκαστική Διαταραχή & στους α' βαθμού συγγενείς τους
Δερματιλλομανία	1,4%	Γ>Α	εφηβεία	Πιο συχνή σε άτομα με Ιδιοψυχαναγκαστική Διαταραχή & στους α' βαθμού συγγενείς τους
Σωματο-δυσμορφική διαταραχή	1.7-2.4%	Γ>Α	12-17 έτη	Πιο συχνή σε άτομα με συγγενείς που πάσχουν από Ιδιοψυχαναγκαστική Διαταραχή
Θησαυρισμός	2%-6%	Α>Γ	11-15 έτη	50% των πασχόντων είχε συγγενή με ίδια διαταραχή, σε μελέτες διδύμων 50% της διοταραχής αποδίδεται σε γενετικούς παράγοντες

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΣΥΝΔΕΟΜΕΝΕΣ ΜΕ ΤΡΑΥΜΑ ΚΑΙ ΣΤΡΕΣΟΓΟΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

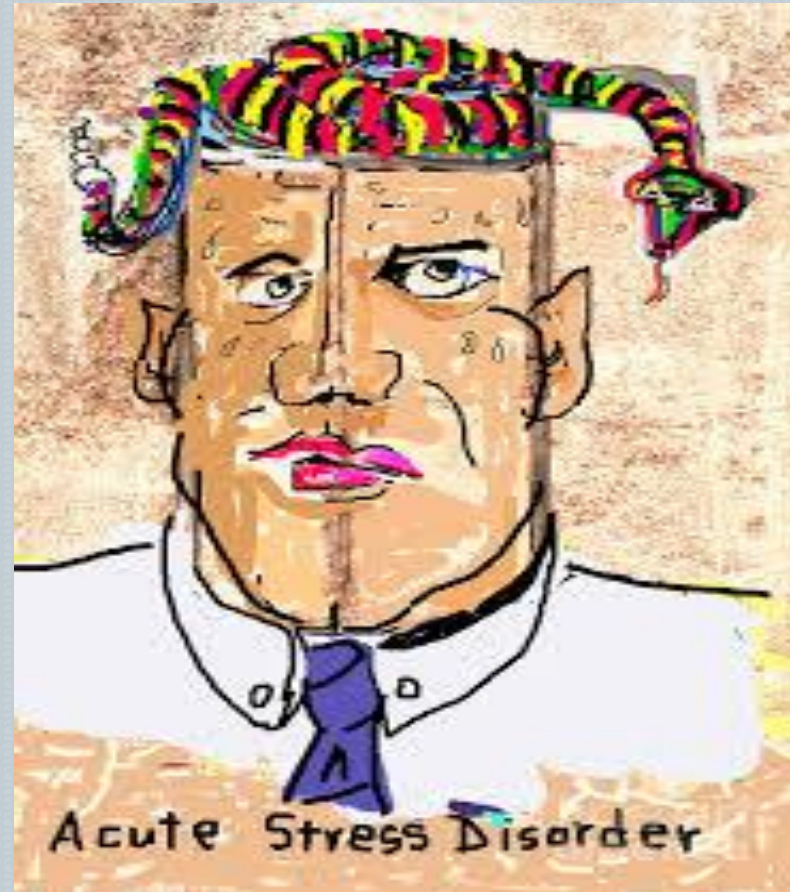
Αποτελούν διαταραχές στις οποίες η έκθεση σε τραυματικά ή στρεσογόνα γεγονότα αποτελεί απαραίτητο κριτήριο για τη διάγνωση

Μετατραυματική Διαταραχή

- Το άτομο εκδηλώνει ένα χαρακτηριστικό πρότυπο συμπτωμάτων όπως **αναβίωση** (π.χ. επαναλαμβανόμενες εικόνες ή όνειρα σχετικά με το γεγονός, έντονη δυσφορία κατά την έκθεση σε ερεθίσματα που το θυμίζουν), **αποφυγή –απόθηση – μούδιασμα** (π.χ. συστηματική αποφυγή ερεθισμάτων που συνδέονται με το τραυματικό γεγονός, αδυναμία ανάκλησης πτυχών του γεγονότος, «μούδιασμα», μείωση του ενδιαφέροντος για δραστηριότητες, κοινωνική απομόνωση) & **υπερδιέγερση – υπερεγρήγορση** . μετά από έκθεση σε ένα γεγονός ή γεγονότα τα οποία συνεπάγονταν πραγματικό ή επαπειλούμενο ή σοβαρό τραυματισμό ή απειλή της σωματικής ακεραιότητας του εαυτού ή άλλων και η απάντηση (αντίδραση) του ατόμου περιείχε έντονο φόβο, αίσθηση αβοήθητου ή τρόμο/ φρίκη.
-

οξεία διαταραχή του στρες

- Είναι μία διαταραχή που αναδύεται ως απάντηση σε ένα πολύ ισχυρό ψυχοτραυματικό γεγονός, εκδηλώνεται μέσα στον πρώτο μήνα από την εισβολή του και τα συμπτώματά της διαρκούν από δύο ημέρες έως τέσσερις εβδομάδες.

Διαταραχή αντιδραστικής προσκόλλησης

Πρόκειται για μια διαταραχή κατά την οποία ένα παιδί πριν από την ηλικία των 5 ετών αποτυγχάνει να αναζητήσει ή να ανταποκριθεί στη ζεστασιά που του προσφέρει ο φροντιστής, δυσκολεύεται να ανταποκριθεί κοινωνικά και συναισθηματικά σε άλλους και εμφανίζει μη αναμενόμενες εκρήξεις θυμού, ενόχληση, θλίψη ή φόβο. Υπάρχει ιστορικό παραμέλησης και αποστέρησης

Διαταραχή κοινωνικής αφοσίωσης

- Διαταραχή κατά την οποία ένα παιδί προσεγγίζει ενεργά και αλληλεπιδρά με άγνωστους ενηλίκους, εκδηλώνοντας υπερβολική οικειότητα μαζί τους χωρίς να διστάζει να τους ακολουθήσει και χωρίς να αποζητεί τον φροντιστή του.
- Το παιδί έχει ιστορικό παραμέλησης

Διαταραχή προσαρμογής

- Η διαταραχή προσαρμογής εμφανίζεται ως αποτέλεσμα της δυσχέρειας προσαρμογής ενός ατόμου σε ψυχοπιεστικές συνθήκες ζωής (π.χ. διαζύγιο, μετανάστευση, θάνατος αγαπημένου προσώπου, απώλεια εργασίας, κατάταξη στο στρατό, αλλαγή σχολείου κ.λ.π.).

Επιδημιολογία κυριότερων Διαταραχών Συνδεόμενων με Τραύμα και Στρεσογόνους Παράγοντες

Διαταραχή	Επιπολασμός	Φύλο	ηλικία έναρξης	Κληρονομικότητα
Διαταραχή αντιδραστικής προσκόλλησης	Άγνωστος, πολύ σπάνια	άγνωστο	9 μήνες – 5 έτη	Οφείλεται αποκλειστικώς σε περιβαλλοντικούς παράγοντες
Διαταραχή κοινωνικής αφοσίωσης	Άγνωστος, πολύ σπάνια	άγνωστο	Πριν τα 2 έτη	Οφείλεται αποκλειστικώς σε περιβαλλοντικούς παράγοντες
Διαταραχή μετατραυματικού στρες	Ενήλικες: 1-3% Βετεράνοι Βιετναμ: 30%	Γ>Α	Οποιαδήποτε ηλικία	Συγκεκριμένοι γενότυποι ως προστατευτικοί ή παράγοντες κινδύνου μετά την έκθεση στο τραύμα
Οξεία διαταραχή του στρες	<20% σε άτομα που εκτέθηκαν σε τραυματικά γεγονότα, 20-50% έπειτα από έκθεση σε διαπροσωπικά τραυματικά συμβάντα	Γ>Α	Οποιαδήποτε ηλικία	Αυξημένη αντιδραστικότητα, εμφανής στην αντίδραση ξαφνιάσματος σε ακουσιό ερέθισμα πριν την έκθεση στο τραύμα
Διαταραχή προσαρμογής	5-20% των εξωτερικών, 50% των εσωτερικών ασθενών	άγνωστο	Οποιαδήποτε ηλικία	Οφείλεται αποκλειστικώς σε περιβαλλοντικούς παράγοντες

Χαρακτηρίζονται από παραισθήσεις,
ψευδαισθήσεις, αποδιοργανωμένη ομιλία &
σκέψη, αποδιοργανωμένη ή μη φυσιολογική
κινητική συμπεριφορά και από αρνητικά
συμπτώματα

ΦΑΣΜΑ ΣΧΙΖΟΦΡΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΨΥΧΩΤΙΚΕΣ

Βασικά χαρακτηριστικά ψυχωτικών διαταραχών

Παραληρητικές ιδέες

- Επίμονες πεποιθήσεις (δίωξης, μεγαλείου, ερωτομανιακές, μηδενισμού, σωματικές) που δεν τροποποιούνται παρά τις αντίθετες αποδείξεις.
- Παράδοξο περιεχόμενο όπως κλοπή, τοποθέτηση, εκπομπή ή έλεγχος σκέψης

Ψευδαισθήσεις

- Λανθασμένη αισθητηριακή αντίληψη που δεν συσχετίζεται με πραγματικά εξωτερικά ερεθίσματα

Βασικά χαρακτηριστικά ψυχωτικών διαταραχών

αποδιοργανωμένη ομιλία & σκέψη

- Χάλαση των συνειρμών, κατ' εφαπτομένη λόγος, γλωσσική σαλάτα

αποδιοργανωμένη ή μη φυσιολογική κινητική συμπεριφορά

- Κατατονία και ανωμαλίες της θέσης του σώματος, όπως κατατονική διέγερση, κατατονική καταπληξία, κατατονική ακαμψία, κατατονική στάση σώματος, αρνητισμός, μαννερισμός, αυτοματισμός

Βασικά χαρακτηριστικά ψυχωτικών διαταραχών

Αρνητικά συμπτώματα

- Μειωμένη συναισθηματική έκφραση, αβουλησία, αλογία, ανηδονία, μειωμένο ενδιαφέρον για κοινωνικές συναναστροφές

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΑΣΜΑΤΟΣ ΣΧΙΖΟΦΡΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΨΥΧΩΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ (DSM-V)

- Σχιζότυπη διαταραχή προσωπικότητας
- Παραληρητική διαταραχή
- Σχιζοφρένεια
- Βραχεία Ψυχωτική διαταραχή
- Σχιζοφρενικόμορφη διαταραχή
- Σχιζοσυναισθηματική διαταραχή
- Ψυχωτική διαταραχή οφειλόμενη σε ουσίες
- Ψυχωτική διαταραχή οφειλόμενη σε άλλη ιατρική κατάσταση

Σχιζότυπη διαταραχή προσωπικότητας

- Εντυπωσιακά παράξενη ή παράδοξη συμπεριφορά, σκέψη, συναίσθημα, λόγος και εμφάνιση. Μαγική σκέψη, ασυνήθιστες ιδέες, ιδέες συσχέτισης και παραισθήσεις, συχνά επεισόδια αποπραγματοποίησης
- Κοινωνικά και διαπροσωπικά ελείμματα όπως μειωμένη ικανότητα για στενές διαπροσωπικές σχέσεις, γνωστικές και αντιληπτικές διαστρεβλώσεις και εκκεντρική συμπεριφορά, με έναρξη στην πρώτη ενήλικη ζωή, σπανιότερα στην εφηβεία ή στην παιδική ηλικία
- Οι ανωμαλίες στις πεποιθήσεις τη σκέψη και την αντίληψη βρίσκονται κάτω από την ουδό για διάγνωση ψυχωτικής διαταραχής
- Κανονικά περιλαμβάνεται στις διαταραχές προσωπικότητας, αλλά σύμφωνα με το DSM-V ανήκει στο φάσμα της σχιζοφρένειας

ΠΑΡΑΛΗΡΗΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ

- *Μη αλλόκοτες παραληρητικές ιδέες διάρκειας τουλάχιστον ενός μηνός, απουσία άλλων ψυχωτικών συμπτωμάτων, όχι έντονα διαταραγμένη λειτουργικότητα ή εμφανώς παράδοξη ή αλλόκοτη συμπεριφορά*
- Τύποι με βάση το θέμα του παραληρήματος:
Ερωτομανιακός (ιδέες ότι ένα άλλο άτομο είναι ερωτευμένο μαζί του), **Μεγαλειώδης** (ιδέες για επαυξημένη αξία, δύναμη ή ειδική σχέση με θεότητα ή διάσημο πρόσωπο), **Ζηλοτυπικός** (ιδέες ότι απατάται από ερωτικό σύντροφο), **Διωκτικός** (ιδέες ότι αντιμετωπίζεται εχθρικά), **Σωματικός** (ιδέες ότι έχει κάποιο σωματικό ελάττωμα ή ασθένεια), **Μικτός**, **Απροσδιόριστος**

Σχιζοφρένεια

- Διαταραχές στη **σκέψη & στο λόγο** (διαστρέβλωση της πραγματικότητας, παραληρητικές ιδέες, ψευδαισθήσεις, κατακερματισμός συνειρμών), στη **διάθεση** (αμφιθυμία, απρόσφορες συναισθηματικές απαντήσεις) και στη **συμπεριφορά** (απαθή απόσυρση, παράδοξη δραστηριότητα).
- Χαρακτηρίζεται από **θετικά** (παραληρητικές ιδέες, ψευδαισθήσεις, αποδιοργάνωση της συμπεριφοράς) & **αρνητικά** (επιπέδωση συναισθήματος, αβουλησία, ανηδονία) συμπτώματα
- Τα ενεργά συμπτώματα είναι παρόντα τουλάχιστον 1 μήνα, με πρόδρομη και ελειμματική φάση, κατά τις οποίες τα ενεργά συμπτώματα αμβλύνονται (συνολική διάρκεια επιβάρυνσης **τουλάχιστον 6 μηνών**), ένας ή περισσότεροι τομείς της λειτουργικότητας πλήττονται σημαντικά

Βραχεία ψυχωτική διαταραχή

- *Συμπτώματα παρόμοια με εκείνα της σχιζοφρένειας, τα οποία διαρκούν τουλάχιστον μία μέρα, αλλά λιγότερο από ένα μήνα, χωρίς να υπάρχει απαραίτητα μείωση στη λειτουργικότητα του ατόμου-στη συνέχεια το άτομο επιστρέφει στο προηγούμενο επίπεδο λειτουργικότητας*

Σχιζοφρενικόμορφη διαταραχή

- *Συμπτώματα παρόμοια με εκείνα της σχιζοφρένειας, τα οποία διαρκούν τουλάχιστον ένα μήνα, υποχωρούν εντός 6 μηνών, στη συνέχεια το άτομο επιστρέφει στο προηγούμενο επίπεδο λειτουργικότητας*

Σχιζοσυναισθηματική διαταραχή

- Μία διαταραχή με συνυπάρχοντα χαρακτηριστικά τόσο σχιζοφρένειας όσο και διαταραχής της διάθεσης, που δεν μπορεί να διαγνωστεί ως οποιαδήποτε από τις δύο διαταραχές
- Στη διάρκεια της διαταραχής υπάρχει για κάποια χρονική περίοδο είτε μείζον καταθλιπτικό είτε μανιακό ή μικτό επεισόδιο, ταυτόχρονα με συμπτώματα σχιζοφρένειας
- Απαιτείται μια περίοδος τουλάχιστον 2 εβδομάδων στη ζωή του ασθενή με παραληρητικές ιδέες και ψευδαισθήσεις, χωρίς διαταραχή διάθεσης

Διαταραχή	Συχνότητα	Φύλο	Ηλικία έναρξης	Κληρονομικότητα
Σχιζότυπη Διαταραχή Προσωπικότητας	0.6-4.6%	άγνωστο	Παιδική ηλικία-εφηβεία	Συχνότερη σε συγγενείς α΄ βαθμού ατόμων με σχιζοφρένεια
Παραληρητική Διαταραχή	0.2%,	Ελαφρώς πιο συχνή στους άντρες, κατ'άλλους στις γυναίκες	Μπορεί να εμφανιστεί σε νεότερα άτομα, συνήθως 34-45 έτη	Κυρίως ψυχοκοινωνικής προέλευσης, πιθανή η ύπαρξη ελλειμμάτων στο μεταιχμιακό σύστημα και στα βασικά γάγγλια, συγγένεια με σχιζοφρένεια & σχιζότυπη διαταραχή προσωπικότητας
Σχιζοφρένεια	0.3%-0.7%,	Γ=A	15-35 έτη, σπανιότερα πριν τα 10 ή μετά τα 45	Σημαντική συμβολή γενετικών παραγόντων-Βιολογική προδιάθεση που πυροδοτείται από στρες, περιβαλλοντικοί παράγοντες (περιγεννητικοί, εποχή γέννησης, τόπος κατοικίας)
Βραχεία ψυχωτική διαταραχή	9% νοσηλευόμενων με πρώτο ψυχωτικό επεισόδιο	Γ>A	20-35 έτη, μπορεί να εκδηλωθεί σε οποιαδήποτε ηλικία	Πιο συχνή σε άτομα που έχουν βιώσει στρεσογόνες καταστάσεις ή με διαταραχές προσωπικότητας & συγκεκριμένα ιδιοσυγκρασιακά, χαρακτηριστικά, συγγενείς με διαταραχές διάθεσης
Σχιζοφρενικό-μορφη διαταραχή	Παρόμοια με σχιζοφρένεια, κατ' άλλους η μισή, συχνότερη σε αναπτυσσόμενες χώρες	άγνωστο	άγνωστο	Έχουν εντοπιστεί πολλαπλές ανωμαλίες σε εγκεφαλικές περιοχές, άγνωστη αιτιολογία, οι συγγενείς τους σε μεγαλύτερο κίνδυνο για σχιζοφρένεια
Σχιζοσυναισθη-ματική διαταραχή	0.3%.	Γ>A	Αρχές ενήλικης ζωής	Πιο συχνή σε άτομα με συγγενείς με την ίδια διαταραχή, σχιζοφρένεια ή διπολική

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ (ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ)

Χαρακτηρίζονται από παθολογική διάθεση και συνοδές διαταραχές

Τι είναι η διάθεση;

- Ένας διάχυτος συγκινησιακός τόνος, που επηρεάζει έντονα τις απόψεις και την αντίληψη του εαυτού, των άλλων και του περιβάλλοντος γενικά

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ (ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ)

- Είναι συχνές, δυνητικά θανατηφόρες, και εξαιρετικά θεραπεύσιμες καταστάσεις
- Χαρακτηρίζονται από παθολογικά καταθλιπτική ή ανεβασμένη διάθεση
- Συνοδεύονται από πολλά σημεία και συμπτώματα

Μανιακό επεισόδιο

Επίμονα ανεβασμένη, διαχυτική ή ευερέθιστη διάθεση για περισσότερο από 1 εβδομάδα, κατά τη διάρκεια της οποίας εμφανίζονται τουλάχιστον 3 από τα ακόλουθα συμπτώματα:

- *αίσθημα μεγαλείου,*
- *μειωμένη ανάγκη για ύπνο,*
- *μεγαλύτερη ομιλητικότητα*
- *φυγή ιδεών,*
- *αποσπαση προσοχής,*
- *αύξηση στοχοκατευθυνόμενης δραστηριότητας*
- *υπέρμετρη εμπλοκή σε ευχάριστες δραστηριότητες που έχουν δυνητικώς επιβλαβείς συνέπειες*

Υπομανιακό επεισόδιο

- έχει πιο μικρή περίοδο – 4 ημέρων – και χαρακτηρίζεται από τα ίδια συμπτώματα με αυτά του μανιακού επεισοδίου, τα οποία όμως εμφανίζονται σε πιο ελαφριά μορφή

Μειζον καταθλιπτικό επεισόδιο

- Τουλάχιστον πέντε από τα παρακάτω συμπτώματα υπάρχουν κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου 2 εβδομάδων συνεπαγόμενα αλλαγή της λειτουργικότητας του ατόμου. Τουλάχιστον ένα είναι είτε καταθλιπτική διάθεση, είτε απώλεια ενδιαφέροντος και ευχαρίστησης.

- Καταθλιπτική συναισθηματική διάθεση (δυνατόν ευερέθιστη, σε παιδιά και εφήβους),— Εκσεσημασμένη ελάττωση του ενδιαφέροντος, ή της ευχαρίστησης, σε όλες σχεδόν τις δραστηριότητες.
- Σημαντική απώλεια ή αύξηση του βάρους, χωρίς δίαιτα (>5% σε ένα μήνα) με αντίστοιχες μεταβολές της όρεξης.
- Αϋπνία ή υπερυπνία,
- Ψυχοκινητική διέγερση ή επιβράδυνση
- Κόπωση ή απώλεια ενέργειας
- Αίσθημα αναξιότητας ή υπερβολικής ή απρόσφορης ενοχής
- Ελαττωμένη ικανότητα να σκεφθεί ή να συγκεντρωθεί ή να είναι αναποφάσιςτος
- Υποτροπιάζουσες σκέψεις θανάτου, υποτροπιάζων αυτοκτονικός ιδεασμός, με ή χωρίς σχέδιο και με ή χωρίς απόπειρα αυτοκτονίας.

Ποιες είναι οι διαταραχές της διάθεσης (συναισθηματικές διαταραχές);

Στην προηγούμενη έκδοση του DSM (DSM-IV) σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονταν οι εξής διαταραχές:

- Μείζονες καταθλιπτικές διαταραχές, διπολικές διαταραχές (τύποι I, II),
- Δυσθυμική διαταραχή,
- Κυκλοθυμική διαταραχή,
- Διαταραχές διάθεσης λόγω γενικής σωματικής κατάστασης,
- Διαταραχή διάθεσης που προκαλείται από ουσίες
- Οι καταθλιπτικές και διπολικές διαταραχές μη προσδιοριζόμενες αλλιώς

Επιπολασμός των κυριότερων διαταραχών της Διάθεσης

Διαταραχή της διάθεσης	Δια βίου επιπολασμός
Μείζον καταθλιπτική διαταραχή	10-25% (γυναίκες), 5-12% (άντρες)
Δυσθυμική διαταραχή	6%
Διπολική Διαταραχή I	0.4-1.6%
Διπολική Διαταραχή II	0.5%
Κυκλοθυμική διαταραχή	0.4-1%

Bipolar Disorder

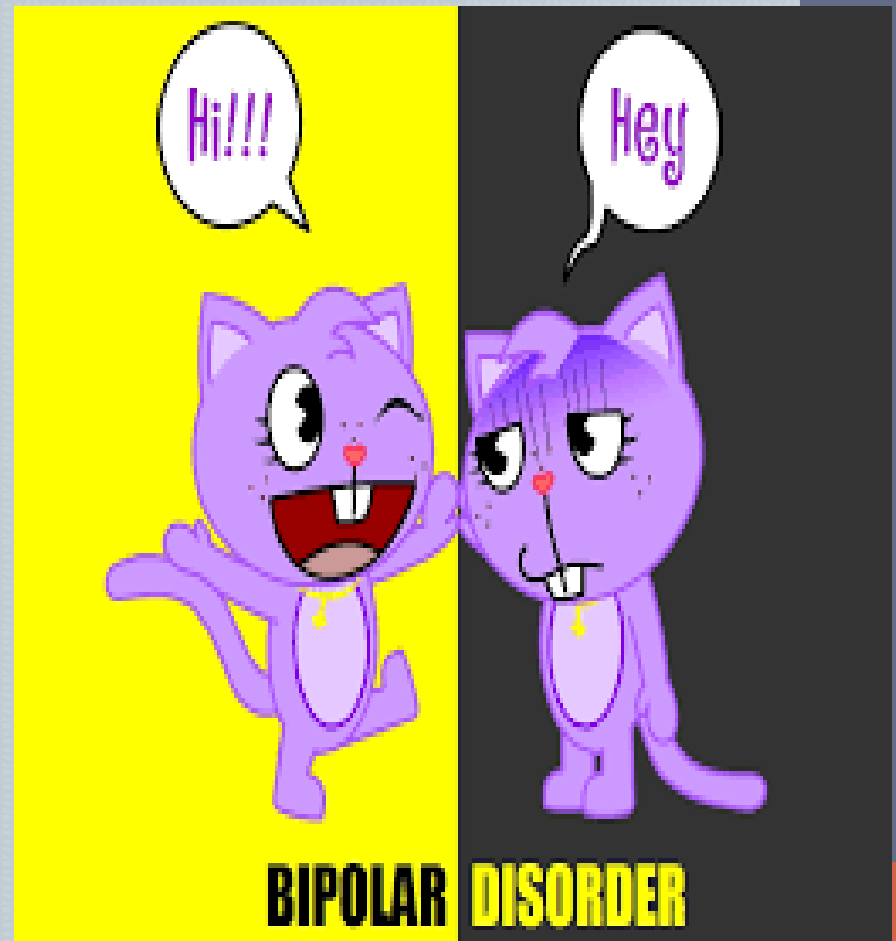
ΔΙΠΟΛΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΣΥΝΔΕΟΜΕΝΕΣ
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΙΠΟΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΟΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ, (DSM-V)

- Διπολική Διαταραχή τύπου Ι
- Διπολική Διαταραχή τύπου ΙΙ
- Κυκλοθυμική Διαταραχή
- Διπολικές και Συνδεόμενες διαταραχές οφειλόμενες σε χρήση φαρμάκων/ ουσιών
- Διπολικές και Συνδεόμενες διαταραχές οφειλόμενες σε άλλη ιατρική κατάσταση

Διπολική Διαταραχή τύπου Ι

- Ένα ή περισσότερα μανιακά επεισόδια
- Το μανιακό επεισόδιο μπορεί να έπεται ή να προηγείται από υπομανιακά ή μείζονα καταθλιπτικά επεισόδια

Διπολική Διαταραχή τύπου II

- Ένα ή περισσότερα μείζονα καταθλιπτικά επεισόδια συνοδευόμενα από ένα τουλάχιστον υπομανιακό επεισόδιο

Κυκλοθυμική Διαταραχή

- Τουλάχιστον 2 χρόνια διαφόρων υπομανιακών και καταθλιπτικών συμπτωμάτων τα οποία δεν ικανοποιούν τα κριτήρια καταθλιπτικού επεισοδίου

ΚΑΤΑΘΛΙΠΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Χαρακτηρίζονται από θλιμμένη, απαθής ή ευερέθιστη διάθεση, συνοδευόμενη από σωματικές και γνωστικές αλλαγές οι οποίες επηρεάζουν σημαντικά τη λειτουργικότητα του ατόμου. Διαφοροποιούνται μεταξύ τους ως προς τη διάρκεια, την έναρξη ή την αιτιολογία

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΤΑΘΛΙΠΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ, (DSM-V)

- Διαταραχή Διασπαστικής Απορρύθμισης της Διάθεσης
- Μειζον καταθλιπτική διαταραχή
- Εμμένουσα καταθλιπτική διαταραχή (δυσθυμία)
- Προεμμηνορυσιακή δυσφορική διαταραχή
- Καταθλιπτική διαταραχή οφειλόμενη σε φαρμακα/ουσίες
- Καταθλιπτική διαταραχή οφειλόμενη σε άλλη ιατρική κατάσταση

Διαταραχή Διασπαστικής

Απορρύθμισης της Διάθεσης

- Αποτελεί νέα διαγνωστική κατηγορία ως απάντηση στις ανησυχίες αναφορικά με το φαινόμενο της πιθανής υπερδιάγνωσης παιδιών με διπολική διαταραχή
- Αναφέρεται σε παιδιά έως 12 ετών (δεν δίνεται σε παιδιά μικρότερα των 6 ετών ή άνω των 18 ετών) με εμμένουσα ευερεθιστότητα και συχνά επεισόδια ακραίας απορρύθμισης της συμπεριφοράς (απότομες εκρήξεις, λεκτική και σωματική βία)
- Η διαταραχή εντάχθηκε στις καταθλιπτικές διαταραχές με βάση το εύρημα ότι τα παιδιά με αυτή τη συμπτωματολογία αναπτύσσουν κατάθλιψη ή αγχώδεις διαταραχές και όχι διπολικές διαταραχές όταν εισέρχονται στην εφηβεία ή στην ενήλικη ζωή

Μειζον καταθλιπτική διαταραχή

- Διακριτά καταθλιπτικά επεισόδια διάρκειας τουλάχιστον 2 εβδομάδων, τα οποία περιλαμβάνουν ξεκάθαρες αλλαγές, σε σχέση με την προηγούμενη λειτουργικότητα του ατόμου, ως προς το συναίσθημα, τη σκέψη και τις νευροφυτικές λειτουργίες, με διαστήματα αποδρομής των συμπτωμάτων μεταξύ των επεισοδίων
- Η διάγνωση δίνεται ακόμη και με ένα μοναδικό καταθλιπτικό επεισόδιο, παρόλο που στην πλειοψηφία των περιπτώσεων τα επεισόδια είναι επαναλαμβανόμενα
- Πρέπει να διαχωρίζεται από τα φυσιολογικά συναισθήματα λύπης ή πένθους

Εμμένουσα καταθλιπτική διαταραχή (δυσθυμία)

- Πιο χρόνια μορφή κατάθλιψης, διάρκειας τουλάχιστον 2 ετών (στους ενήλικες) ή ενός έτους (στα παιδιά)
- Περιλαμβάνει και την **χρόνια καταθλιπτική διαταραχή** και την **δυσθυμία** οι οποίες αποτελούσαν ξεχωριστή κατηγορία στο DSM-IV
- Σύμφωνα με το DSM-IV, η **δυσθυμία** αποτελούσε μια χρόνια καταθλιπτική κατάσταση η εμφανίζεται με τα ίδια γενικά χαρακτηριστικά της κατάθλιψης (πесμένη διάθεση με τη μορφή δυσφορίας ή ευερεθιστότητας), η οποία όμως δεν είναι επαρκώς σοβαρή για να πληρεί τα κριτήρια της κατάθλιψης

Προεμμηνορυσιακή δυσφορική διαταραχή

- Στην πλειονότητα των κύκλων της εμμηνου ρύσεως, τουλάχιστον πέντε συμπτώματα πρέπει να είναι παρόντα την τελευταία εβδομάδα πριν από την έναρξη του κύκλου, αρχίζουν να βελτιώνονται μέσα σε λίγες ημέρες μετά την έναρξη του κύκλου, και γίνονται ελάχιστα ή απόντα την εβδομάδα μετά την έμμηνο ρύση.

1. Διακριτή συναισθηματική αστάθεια
2. Διακριτή ευερεθιστότητα ή θυμός ή αυξημένες διαπροσωπικές συγκρούσεις.
3. Διακριτή καταθλιπτική διάθεση, αισθήματα απελπισίας, ή σκέψεις αυτο-αποδοκιμασίας.
4. Διακριτό άγχος, ένταση, ή νευρικότητα
5. Μειωμένο ενδιαφέρον για συνήθεις δραστηριότητες
6. Υποκειμενική δυσκολία στη συγκέντρωση.
7. Λήθαργος, εύκολη κόπωση, ή σημαντική έλλειψη ενέργειας.
8. Σημαντική αλλαγή στην όρεξη
9. Υπερυπνία ή αϋπνία.
10. Μια αίσθηση του να είναι κατακλυσμένοι ή εκτός ελέγχου.
11. Τα φυσικά συμπτώματα όπως ευαισθησία στο στήθος ή πρήξιμο, πόνος αρθρώσεων ή μυών, μια αίσθηση «φουσκώματος», ή αύξησης του σωματικού βάρους.

άσκηση

Μελέτη περίπτωσης: Ο Γιώργος είναι ένα 10-χρονο αγόρι το οποίο παραπέμφθηκε για θεραπεία από τους γονείς του

Οι γονείς αναφέρουν ότι έχει χάσει βάρος. Τον τελευταίο μήνα είχε ελάχιστη όρεξη και είναι τόσο αδύναμος που είναι πολύ δύσκολο να ξυπνήσει το πρωί για να πάει σχολείο. Η μητέρα αναφέρει ότι ο Γιώργος έχει κοινωνικές δυσκολίες στο σχολείο. Η μητέρα πιστεύει ότι ο Γιώργος έχει πολύ χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Για λίγο καιρό τώρα (περίπου 2 χρόνια) οι γονείς του αντιμετωπίζουν συζυγικές δυσκολίες. Υπάρχουν πολλοί τσακωμοί στην οικογένεια και ελάχιστες κοινές δραστηριότητες.

Ο Γιώργος αναφέρει ότι έχει πολλή λίγη ενέργεια τον περισσότερο καιρό και δυσκολίες συγκέντρωσης στο σχολείο. Λέει επίσης ότι δεν μπορεί να κοιμηθεί. Σε μια συνεδρία αναφέρει στον ψυχολόγο ότι όλα μοιάζουν να είναι ένα πρόβλημα στη ζωή του και ότι δεν έχει να περιμένει τίποτα στο μέλλον. Μερικές φορές εύχεται να ήταν νεκρός.

Η δασκάλα αναφέρει ότι ο Γιώργος παίρνει κακούς βαθμούς και συχνά φαίνεται αφηρημένος. Είναι ευερέθιστος. Μερικές φορές κλαίει για «μικροπράγματα στο σπίτι» .